

Wijn

manier tot overeenstemming kunnen komen; ook al kunnen wij dan maar 3% van de omzet in aanmerking nemen, dan hebben wij in ieder geval iets. Dit kan echter niet. Als individuele medewerkers van de belastingdienst worden geconfronteerd met bedreigingen of als zij op andere wijze de belasting niet kunnen opleggen dan wel niet in staat zijn de daadwerkelijke bedragen te vorderen, dan moeten zij niet gaan dealen. Dan moeten zij naar de dienstleiding gaan en zeggen: wij willen daar een aanslag opleggen of geld ophalen en dat lukt niet. Wat hier waarschijnlijk met goede bedoelingen gedacht is, is: wij halen in ieder geval wat op. Dat is niet het beleid. Iedereen moet op dezelfde manier belasting betalen.

De heer **Van As** (LPF): Wij lopen in dit geval toch niet met de pet in de hand? Daar lijkt het een beetje op.

Staatssecretaris **Wijn**: Zo is het.

De heer **Timmermans** (PvdA): Voorzitter. De staatssecretaris herinnert zich waarschijnlijk het geval rond de kippenpest dat in hetzelfde district speelde. De staatssecretaris zei toen ook: een individuele ambtenaar heeft dit gedaan; ik had er geen zicht op. Had hij naar aanleiding van die zaak niet de touwtjes strakker in handen moeten nemen? Hij had ervoor moeten zorgen dat hij nu niet opnieuw had moeten zeggen dat hij het niet wist en dat er een individuele ambtenaar aan het hobbyen was geslagen.

Staatssecretaris **Wijn**: Enige tijd geleden is gezegd: dit kan zo niet langer, wij gaan dit aanpassen, wij gaan dit normaliseren. Men heeft gepoogd het op 1 januari 2003 te laten ingaan, maar het is 1 januari 2004 geworden. Na de zaak rond de sofi-nummers bij de vogelpest heb ik de procedures fors veranderd en aangescherpt. Ik ga hier niet zeggen dat sprake is van een cultureel probleem binnen een belastinginspectie. Het feit dat het nu bovenkomt, heeft er vermoedelijk mee te maken dat men er achter komt dat het zo niet langer gaat. Het komt boven op het moment dat men het wil gaan normaliseren. Dat gaat nu gebeuren.

Vragen van het lid Smits aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de **vermeende tekorten die zich bij de AWBZ zouden voordoen en de mogelijke oorzaken daarvan**.

Mevrouw **Smits** (PvdA): Voorzitter. Er schijnen nieuwe tegenvallers in de zorg te zijn. Het was een snelle mededeling van de minister gistermiddag, voornamelijk tegenover journalisten. Die snelle mededeling baart de PvdA veel zorgen. Ik weet nog hoe twee weken geleden de minister zei dat incontinentieluiers voor ouderen en rollators in het pakket blijven, althans voorlopig. Later zouden dit soort maatregelen mogelijk wel aan de orde komen. Is het twee weken later al zover? Van de minister hoor ik graag klip en klaar wat hij van plan is.

Zijn er tegenvallers bij de zorguitgaven en, zo ja, welke omvang hebben ze en waar zitten ze? Zijn ze het gevolg van het wegwerken van de wachtlijsten? Zo ja, is de minister het eens met de opvatting dat het goed is dat de wachtlijsten in de ouderenzorg worden weggewerkt? Zijn er andere oorzaken aan te geven? De allerbelangrijkste vraag is: welke gevolgen wil de minister eraan verbinden? Bereidt hij nieuwe bezuinigingen, nieuwe eigen bijdragen voor? Laat hij patiënten en zorginstellingen opdraaien voor de gevolgen van het beleid?

Minister **Hoogervorst**: Voorzitter. Ik had gisteren een algemeen overleg over preventiebeleid. Bij die gelegenheid zijn mij moties voorgelegd die geld kosten. Men vroeg mij om dat bij voorjaarsnota op te lossen. Daarop heb ik gezegd dat het mij stug leek dat dat mogelijk zou zijn. Ik had de eerste cijfers over 2003 binnengekregen en die voorspelden weinig goeds. Bij de voorjaarsnota zal ik geen extra geld te verdelen hebben, maar zal ik eerder veel te weinig geld hebben. De eerste cijfers over 2003 wijzen op een overschrijding van de uitgaven in vrijwel alle AWBZ-sectoren, de gehandicaptenzorg, de thuiszorg, de verpleging en verzorging, etc. De

goede kant van het nieuws is dat het mede te maken heeft met het terugdringen van wachtlijsten. Wij hebben kunnen zien dat ze aanmerkelijk zijn teruggedrongen. Dat hebben wij in postzegelberichtjes in de krant kunnen lezen; dat is ongeveer de aandacht die zulk nieuws op dit moment krijgt. De staatssecretaris en ik zullen de cijfers over 2003 in het Jaaroverzicht Zorg over dat jaar gaan verwerken. Dat overzicht wordt op 19 mei aangeboden aan de Tweede Kamer. Er wordt ook gekeken naar de gevolgen van deze overschrijdingen voor 2004 en latere jaren. Die zal ik presenteren bij de voorjaarsnota, die de Kamer medio juni zal bereiken. Op dat moment zal ik de Kamer duidelijk maken of ik nog, lopende het begrotingsjaar, maatregelen zal gaan nemen. Het is op dit moment veel te vroeg om daarover iets zinnigs te zeggen; ik denk ook niet dat de Kamer dat van mij had verwacht.

Mevrouw **Smits** (PvdA): Voorzitter. Die veronderstelling is helemaal verkeerd. Mensen die afhankelijk zijn van zorg en goede voorzieningen zijn buitengewoon kwetsbaar. Vanaf begin 2004 hebben zij een reeks van maatregelen over zich heen gekregen, waaraan ik niet hoef te herinneren. Mensen die een eigen bijdrage in de thuiszorg betalen, weten nog steeds niet wat de nieuwe bijdragen zijn. Die kwetsbaarheid en die afhankelijkheid zitten mensen dwars. Wat lezen ze dan in de krant? Een minister die nieuwe tegenvallers in de zorg aankondigt. De minister vergroot het gevoel van onrust dat terecht bij de mensen leeft. Hij heeft mijn concrete vragen niet beantwoord. Ik ben ervan overtuigd dat hij wel cijfers heeft over wat de nieuwe tegenvallers in de zorg inhouden. Wacht maar af tot mei, zegt de minister. Als hij uitlatingen doet tegenover journalisten en zelfs in de Kamer over tegenvallers, kan hij dat niet zeggen. Ik wil hierover duidelijkheid! Wat is de stand van zaken? Om welke bedragen gaat het? De allerbelangrijkste toezegging die de minister kan doen, is: dit jaar geen nieuwe bezuinigingen. Als er wel nieuwe bezuinigingen komen, wil ik dat horen.

Minister **Hoogervorst**: Als de Kamer mij moties voorlegt waarvan ik absoluut zeker weet dat ik daaraan niet zal kunnen voldoen, omdat de

Hoogervorst

middelen mij ontbreken gelet op de donderwolken die ik op mij af zie komen, heb ik het volste recht om te zeggen dat die wolken eraan komen. Ik zou worden beschuldigd van het vals informeren van de Kamer als ik zou doen alsof er niets aan de hand is. U kunt wel zegen dat ik de onrust aanwakker, maar ik kan er ook niets aan doen dat die grote financiële problemen er zijn. Ik heb het recht, de Kamer daarop te wijzen. Meer precieze informatie kan ik op dit moment niet geven, behalve dat ik vermoed dat het om een omvangrijke problematiek gaat in een omvang groter dan enkele tientallen miljoenen euro's. De Kamer kan niet van mij verwachten dat ik in februari al weet wat de precieze omvang van de problematiek in 2004 zal zijn. In mei/juni zal ik veel meer weten, dus dan zal ik de Kamer informeren, ook over de mogelijke maatregelen die ik zal moeten treffen. Daar loop ik nu niet op vooruit.

Mevrouw **Kant** (SP): De minister kan het bedrag niet precies noemen, maar gisteren heeft hij heel duidelijk gezegd dat er niet veel goeds aan komt. Gelukkig corrigeert hij dat vandaag: het geld is vooral gebruikt om wachtlijsten weg te werken, en volgens mij wilden we dat. Als er een tekort komt, waar gaat de minister dat geld dan vandaan halen? Klopt hij dan aan bij minister Zalm en sluit hij uit dat hij verder gaat snijden in het pakket? Sluit hij uit dat hij weer gaat budgetteren, dat wil zeggen dat de wachtlijsten weer gaan groeien? Sluit de minister verdere pakketverkleining uit? Ik stel diezelfde vragen ook aan de heer Buijs van het CDA. Er is flink gesneden in de gezondheidszorg. Sluit het CDA uit dat dit jaar opnieuw wordt bezuinigd in de gezondheidszorg?

Minister **Hoogervorst**: Zoals ik al zei, is het nog veel te vroeg om te kunnen zeggen wat ik in de loop van dit jaar allemaal kan gaan ondernemen. De daarvoor geschikte maanden zijn mei/juni, en bij het presenteren van de begroting voor volgend jaar. Ik kan op dit moment niets zinnigs zeggen over de aard van de maatregelen die ik zal moeten nemen.

De heer **Buijs** (CDA): Ik sluit niets uit, en wacht af. Ik heb geen zin in speculaties en/of uitlokkingen.

Mevrouw **Kant** (SP): Voorzitter. Maar het is wel belangrijk...

De **voorzitter**: Nee, u hebt antwoord gekregen op uw vragen. Ik geef het woord aan de heer Nawijn om een vraag aan de minister te stellen.

De heer **Nawijn** (LPF): Voorzitter. De minister zal in mei/juni met het overzicht komen. Maar er is nu wel onrust geschapen, en in die zin heeft mevrouw Smits wel een punt, onrust die niet tot mei/juni mag voortduren. Ik dring er bij de minister op aan zo snel mogelijk duidelijkheid te geven over waar de extra uitgaven naar toe zijn gegaan. Wij willen dat graag snel weten en niet pas in mei. Dat vind ik te laat. Als de minister die duidelijkheid niet geeft, kan de Kamer niet verder werken. Er komen echter nog meer AO's waar vragen worden gesteld.

Minister **Hoogervorst**: Ik houd vast aan de procedure, zoals die wettelijk is vastgelegd voor de financiële verantwoording. In reactie op enkele ingediende moties heb ik slechts het beeld weerlegd dat ik in het kader van de voorjaarsnota over enkele honderden miljoenen zou beschikken om die moties uit te voeren.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Ik vraag mij af of het krantenbericht onjuist is. Daarin wordt namelijk een tip van de sluier opgelicht. Daarin geeft de minister wel degelijk aan waar hij de bezuinigingen wil inboeken. Ik wil daarom ook meer duidelijkheid. Wordt het ziekenfonds al of niet ontzien? Gaan de wachtlijsten al of niet oplopen?

Minister **Hoogervorst**: Ik kan daar geen antwoord op geven.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Waarom geeft u dan wel antwoord aan journalisten? Waarom staan er wel berichten in de krant? De eerste verantwoordelijkheid van de minister ligt hier in de Kamer.

Minister **Hoogervorst**: In het krantenbericht staan geen citaten. Het is een interpretatie van een journalist. Ik doe aan dit soort speculaties niet mee.

Mevrouw **Arib** (PvdA): De minister weet dat er tegenvallers aan komen. Hij is ook aan het onderhandelen met de apothekers over een

convenant waarbij miljoenen euro's zouden kunnen worden bespaard. Die zouden ten goede kunnen komen aan de zorg. Deze minister weet echter net zo goed als wij dat er veel meer te halen valt bij de apothekers dan tot nu toe het geval is geweest. Namens mijn fractie wil ik het signaal afgeven dat, als er tegenvallers zijn, die niet op patiënten mogen worden afgewenteld. Het geld moet worden gehaald bij degenen die het wel hebben.

Minister **Hoogervorst**: Ik ben niet meer aan het onderhandelen met de apothekers, want de onderhandelingen zijn afgerond met een heel goed resultaat. Ik ben daar blij mee, want ik ben nu in staat een bezuiniging van meer dan 600 mln euro op de medicijnen binnen te halen. Wat dat betreft is er heel wat gepresteerd.

De heer **Buijs** (CDA): Ik ben het met de minister eens dat wij niet vooruit moeten lopen op gegevens die ons nog moeten bereiken. De minister heeft een indicatie gegeven van mogelijke tegenvallers bij de AWBZ. Kan hij nu al iets zeggen over eventuele tegen- of meevallers in de Ziekenfondswet?

Minister **Hoogervorst**: Ik vermoed dat, als het op tegenvallers aan komt, die in de AWBZ veel omvangrijker zijn dan in het ziekenfonds.

Mevrouw **Timmer** (PvdA): De minister heeft al gereageerd op het krantenbericht waar mevrouw Halsema aan refereerde. Als dit kennelijk niet goed in de pers is gekomen, bent u dan bereid te vragen om rectificatie? Wat in de pers is gekomen, is kennelijk niet wat u wenst.

Minister **Hoogervorst**: Ik kan een speculatie van een journalist niet rectificeren. Het is het goede recht van een journalist om dat te doen. Ik ga op dit moment echter geen enkele uitlating doen over de mogelijkheden en onmogelijkheden van een omhuiging.

Mevrouw **Timmer** (PvdA): U zou veel onrust kunnen wegnemen als u weerlegt wat in de pers verschijnt, maar wat u kennelijk nog niet weet.

Minister **Hoogervorst**: Als de onrust wordt veroorzaakt door grote

Hoogervorst

overschrijdingen, dan kan ik die niet wegnemen.

Vragen van het lid Vos aan de minister van Justitie over het **feit dat het openbaar ministerie 700 dossiers in onderzoek heeft van asielzoekers die verdacht worden van oorlogsmisdaden.**

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Voorzitter. In de NRC van 10 februari werd ons gemeld dat het OM 700 dossiers in onderzoek heeft van asielzoekers die worden verdacht van oorlogsmisdaden. Ook schrijft de NRC dat het OM zich niet zal verzetten tegen de uitzetting van uitgeprocedeerde asielzoekers of van asielzoekers die worden verdacht van oorlogsmisdaden, omdat niet wordt verwacht dat veel van deze verdachte asielzoekers kunnen worden vervolgd. De strekking van het artikel is dat de komende jaren wellicht velen zullen worden uitgezet.

Deelt de minister het standpunt van mijn fractie dat in een rechtsstaat of zo men wil, een bruikbare rechtsorde, wat betreft de toepassing van het artikel 1F, dat betrekking heeft op oorlogsmisdadigers, toegevoegd zou moeten worden dat er een serieuze en effectieve strafrechtelijke aanpak van straffeloosheid voor daders en mensenrechtenschendingen noodzakelijk is? Is hij met ons van mening dat het niet acceptabel is dat op dit moment mensen die verdacht worden van oorlogsmisdaden en niet worden toegelaten in Nederland maar tegelijkertijd op dit moment in de praktijk niet worden uitgezet zonder dat er sprake is van vervolging? Deelt hij onze mening dat in die gevallen wel zou moeten worden overgegaan tot vervolging?

Verder verneem ik graag van de minister wat hij vindt van de houdbaarheid dat artikel 1F, dus de verdenking van oorlogsmisdaden, als contra-indicatie wordt gehanteerd in het asielbeleid. Ik denk bijvoorbeeld aan de contra-indicatie in het kader van de eenmalige maatregel zoals die nu geldt. Het NOVO-WOS-team, het team dat namens het openbaar ministerie onderzoek doet, merkte op 1 juli 2001 het volgende op: "Het merendeel van de 1F-dossiers bevat niet veel meer dan een eigen verklaring van betrokkene dat hij lid

is geweest van een dergelijke organisatie. Soms is er een individueel ambtsbericht. In andere gevallen wordt er verwezen naar algemene ambtsberichten van Buitenlandse Zaken." Mijn fractie concludeert dat dit in schril contrast staat tot het leveren van een echt bewijs dat hier sprake is van een oorlogsmisdadiger. Vindt de minister dat dit op dit moment bij een dergelijke verdenking direct gehanteerd mag worden als contra-indicatie en dat men op basis daarvan zonder verdere zaak of vervolging niet in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning of de eenmalige maatregel?

Vindt de minister uitzetting zonder meer niet onbevredigend omdat daarmee ook een helder signaal tegen oorlogsmisdrijven uitblijft?

Minister **Donner**: Mijnheer de voorzitter. Ik ben mevrouw Vos dankbaar dat zij mij de gelegenheid geeft om de berichtgeving in de NRC recht te zetten want het bericht slaat nergens op. Het aantal van 700 is het totale aantal dossiers dat is aangemeld sinds 1998. Op dit moment zijn er 170 dossiers in behandeling en zijn er daarnaast nog circa 200 dossiers die voorlopig afgesloten waren maar waarbij een aantal nieuwe feiten nog worden nagetrokken.

Van die dossiers is dus geenszins zeker dat het daarbij gaat om de categorie uitgeprocedeerde asielzoekers. In alle gevallen is er goed overleg tussen de IND en het openbaar ministerie. Waar er inderdaad sprake is van een goed vooruitzicht op vervolging en bestraffing, zal er niet worden uitgezet, omdat dan de vervolging voorgaat. In die zin kan het op een gegeven moment heel wel zijn dat het openbaar ministerie op basis van het dossier onderzoekt of er iets te bewijzen is, maar dat als de conclusie is of dit reden is om nu niet tot uitzetting over te gaan, het oordeel neen is.

Mevrouw Vos heeft gevraagd of ik van oordeel ben dat uitzetting zonder vervolging niet zou mogen plaatsvinden. Mijn antwoord daarop is neen. In de gevallen waarin er met perspectief vervolging plaatsvindt moet er niet uitgezet worden. In andere gevallen moet er wel uitgezet worden. Bij de toepassing van artikel

1F en bij de toepassing van de strafwet gaat het om wezenlijk verschillende zaken. Verdenking (van fouten in de zin van artikel 1F) is onderdeel van het toelatingsbeleid. Daarbij kunnen andere criteria gelden dan het criterium dat er ook een strafrechtelijk houdbare verdenking moet bestaan en dat deze bewezen is. Dat zijn twee separate beleidslijnen en derhalve moeten zij niet in elkaar overlopen. Daarom is mijn antwoord op de tweede vraag dat ik de verdenking in het vreemdelingenrecht als contra-indicatie hanteer. Die verdenking hoeft niet strafrechtelijk houdbaar te zijn in de zin van het Wetboek van Strafrecht of het strafprocesrecht. Het is logisch dat een bepaald criterium bij het toelatingsbeleid vervolgens als contra-indicatie gebruikt wordt bij de terugkeerregeling.

Uitzetting is onbevredigend in die gevallen dat ik met redelijk succes mag verwachten dat ik iemand hier voor oorlogsmisdrijven kan vervolgen. In andere gevallen is uitzetting bevredigend omdat het vreemdelingenbeleid dan in ieder geval gehandhaafd wordt. Men moet zich bovendien realiseren dat de betrokkenen doorgaans eigener beweging het land verlaten op het moment dat het zeker is dat zij niet worden toegelaten. Zij vertrekken zeker niet naar het land van herkomst, want daar worden zij meestal nog ernstiger gezocht.

Mijn antwoord op de eerste vraag is "nee", op de tweede "ja" en op de derde "nee".

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Klopt het dat sinds 1998 slechts één persoon daadwerkelijk is vervolgd en veroordeeld wegens oorlogsmisdaden? Kan de minister dat toelichten? Hoeveel mensen worden op grond van de eenmalige maatregel niet toegelaten vanwege de contra-indicatie 1F? De verdenking hoeft strafrechtelijk niet houdbaar te zijn. Hoe zwaar moet de bewijslast volgens de minister zijn om de verblijfsvergunning te weigeren? Hoe wordt die bewijslast gehanteerd nu binnenkort mensen op grond van de contra-indicatie worden uitgezet?

Minister **Donner**: Ik begin met het antwoord op de derde vraag. Dit betreft een element dat in het vreemdelingenbeleid gebruikt wordt. Als op die grond een vergunning